

Dosarul nr. 2ra-848/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – S. Vasilache

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – V. Sîrbu, D. Dulghieru, V. Buhnaci

D E C I Z I E

08 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, Judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Victor Boico
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției al RM,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL către Ministerul Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al RM, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2020,

c o n s t a t ă :

La 08 septembrie 2020, OCN “Prime Capital” SRL a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al RM, solicitând constatarea faptului încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL către Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru, privind executarea dreptului de ipotecă, cu încasarea prejudiciului moral, ca urmare a încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei, în mărime de 400000 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 07 decembrie 2010, OCN “Prime Capital” SRL a depus la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, o cerere cu privire la emiterea ordonanței judecătorești întru exercitarea dreptului de gaj împotriva pârâților Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru, în sensul transmiterii în posesia creditorului a bunului ipotecat, evacuarea persoanelor și bunurilor din imobilul transmis și încasarea din contul pârâților a cheltuielilor de judecată.

La 09 decembrie 2010, Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău, a emis Ordonanța Judecătorească, nr.2p/o-686/10, prin care cerințele OCN “Prime Capital” SRL au fost admise integral, însă, în urma depunerii obiecțiilor de către debitori, prin încheierea din 10 ianuarie 2011, instanța a anulat Ordonanța Judecătorească nr. 2p/o-686/10 din

09 decembrie 2010, explicând creditorului că pretenția poate fi înaintată în procedura de examinare a acțiunii civile.

La 17 februarie 2011, OCN “Prime Capital” SRL a depus cerere de chemare în judecată către Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru cu privire la executarea dreptului de ipotecă, în procedură generală.

La 28 februarie 2012, Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru au depus la Judecătoria Centru, mun. Chișinău, cerere de chemare în judecată împotriva OCN “Prime Capital” SRL cu privire la anularea contractului de ipotecă și a contractului de împrumut, cererea fiind restituită prin încheierea din 21 mai 2012.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 august 2012, a fost casată încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 21 mai 2012 și s-a remis cauza în aceeași instanță, în același complet de judecată, la etapa primirii cererii.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 25 octombrie 2012, cererea de chemare în judecată depusă de Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru către OCN “Prime Capital” SRL, a fost primită spre examinare.

Ulterior, din motivul eliberării din funcție a judecătorului raportor pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată a OCN “Prime Capital” SRL cu privire la executarea dreptului de ipotecă, dosarul a fost repartizat altui judecător din cadrul Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău. Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 01 august 2013, cererea de chemare în judecată a fost acceptată spre examinare.

Din motivul eliberării din funcție a judecătorului raportor pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru cu privire la nulitatea contractelor, dosarul a fost repartizat altui judecător din cadrul Judecătoriei Centru, mun. Chișinău. Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 17 februarie 2014, cererea de chemare în judecată, a fost acceptată pentru examinare.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 24 decembrie 2014, cererea de chemare în judecată depusă de Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru către OCN “Prime Capital” SRL cu privire la anularea contractului de ipotecă și a contractului de împrumut, a fost transmisă spre soluționarea posibilității de conexare și examinare într-un singur proces cu pricina civilă aflată în procedura Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 03 aprilie 2015, cauzele civile nominalizate, au fost conexe într-un singur proces.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 februarie 2016, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL către Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru, cu privire la executarea dreptului de ipotecă. S-a transmis în posesia OCN “Prime Capital” SRL bunul ipotecat, cu evacuarea forțată din bunul gajat a debitorilor gajiști Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru și a bunurilor acestora fără acordarea altui spațiu locativ. S-au încasat în mod solidar din contul pârâților cheltuielile de judecată în sumă de 1847,05 lei. S-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru către OCN “Prime Capital” SRL cu privire la declararea nulității contractului de împrumut ipotecar și a contractului de ipotecă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 martie 2017, s-au admis apelurile declarate de Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru, a fost casată hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15 februarie 2016, cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 07 august 2017, cauza trimisă la rejudecare de Curtea de Apel Chișinău, a fost primită în procedură.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 18 aprilie 2018, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL, s-a transmis în posesia creditorului bunul ipotecat, s-a dispus evacuarea persoanelor și bunurilor din imobilul ipotecat, s-au încasat din contul pârâților cheltuielile de judecată. S-a respins ca tardivă cererea lui Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2019, s-a ridicat de la examinare în ordine de apel cauza civilă, cu restituirea în prima instanță pentru emiterea hotărârii suplimentare referitor la unele pretenții ale părților, în privința cărora instanța nu s-a expus în hotărârea din 18 aprilie 2018.

Prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 05 iunie 2019, s-au respins ca tardive pretențiile reclamantilor Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru privind declararea nulității contractului de împrumut ipotecar și declararea nulității contractului de ipotecă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, s-a respins cererea de apel depusă de Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 18 aprilie 2018 și a hotărârii suplimentare din 05 iunie 2019.

În continuarea gândului formulat, reclamanta a menționat că la momentul de față, cauză se află la Curtea Supremă de Justiție pentru soluționarea admisibilității recursului depus de Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru.

Astfel, cauza inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL, se examinează de diferite instanțe judecătorești deja mai mult de nouă ani, ceea ce reprezintă o încălcare vădită a dreptului la judecarea în termen rezonabil a unei cauzei civile.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2020, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL cu privire la constatarea faptului încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei și încasarea prejudiciului moral.

S-a constatat încălcarea dreptului OCN “Prime Capital” SRL la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, la cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL către Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru, cu privire la transmiterea bunului gajat.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul OCN “Prime Capital” SRL prejudiciul moral în mărime de 100000 lei cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile.

În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021, s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2020.

Pentru a decide astfel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, instanța de apel a menționat că, concluziile primei instanțe expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanțele pricinii, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Astfel, conform circumstanțelor cauzei, elucidate din raportul motivat anexat la dosar, instanța de apel a remarcat că prezenta cauză civilă s-a aflat pe rolul instanțelor judecătorești din 17 februarie 2011 până la 16 septembrie 2020, iar în procesul de judecată, majoritatea ședințelor, au fost amânate la solicitarea părților Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru. Respectiv, prima instanță corect a constatat abuzul din partea acestora în vederea tergiversării examinării cauzei, iar abuzul în exercitarea drepturilor procesuale nu a fost curmat de către instanța de judecată, deși dispune de un rol diriguitor în procesul de judecată.

Suplimentar, instanța de apel a punctat că, în perioada 25 februarie 2013-03 aprilie 2015, au avut loc doar 6 ședințe de judecată, astfel, termenul în care a fost examinată cauza urmează a fi raportat la o încălcare a termenului rezonabil.

La fel, instanța de apel a menționat că încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei, se datorează și faptului că termenele de procedură stabilite de instanțele judecătorești, au fost prelungite neargumentat.

În altă ordine de idei, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău a concluzionat că, miza OCN “Prime Capital” SRL în procesul de judecată respectiv, era de maxim interes, or, aceasta a inițiat cauza în vederea realizării dreptului de ipotecă și în vederea recuperării pierderilor legate cu contractul de credit, însă acțiunile Liudmilei Trocinel și a lui Trocinel Alexandru, în cadrul procesului de judecată, urmăreau apărarea intereselor patrimoniale asupra imobilului urmărit de către OCN “Prime Capital” SRL. Astfel, timp de peste 9 ani, creditorul a fost în imposibilitate de a se bucura și a valorifica mijloacele și creanțele ce urmau a fi încasate de la părți, iar interesul acestuia a fost încălcat în mod evident.

Prin urmare, Colegiul civil a concluzionat că circumstanțele expuse supra încalcă cert dreptul OCN “Prime Capital” SRL la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile și, în consecință, dreptul la un proces echitabil, garantat atât de legislația națională, cât și de normele internaționale.

La 31 martie 2021, Ministerul Justiției al RM a depus cerere de recurs prin care a solicitat casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021 și a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03 decembrie 2020, cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL.

În motivarea recursului a invocat faptul că, instanțele de judecată au aplicat eronat normele de drept material, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanțelor sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

Astfel, recurenta consideră că instanța de apel, în mod eronat, a apreciat durata de examinare a cauzei ca fiind excesivă, or, deși nu a fost lipsită de dreptul de a înainta o cerere de urgentare a examinării pricinii, în scopul respectării termenului rezonabil de judecare a cauzei, OCN “Prime Capital” SRL nu a utilizat această opțiune, fapt ce denotă o acceptare tacită a duratei procedurii.

De asemenea, prin prisma dispozițiilor art.192, alin.(2) din Codul de procedură civilă, recurenta a menționat că pentru categoria de cereri precum cererea din speță, legea nu a stabilit examinarea de urgență sau în mod prioritar a cauzei. Prin urmare, cu prioritate urmează a fi examinate alte categorii de pricini civile, după care, la determinarea termenului rezonabil se va ține cont de așa criterii importante cum sunt: complexitatea pricinii, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, precum și importanța procesului pentru cel interesat.

Suplimentar, a menționat că termenul rezonabil urmează să fie apreciat în coroborare și cu termenii prevăzuți de legislația procesual civilă, stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea unor principii fundamentale ale dreptului procesual civil, cum ar fi: principiul disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces, principii care în ansamblul lor materializează dreptul părții la un proces echitabil. Examinarea cauzei în termen rezonabil reprezintă doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare, nu poate prevala asupra acestuia din urmă.

În această ordine de idei, recurentul a susținut că în speță nu există motive de constatare a tergiversării examinării cauzei civile, or, asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, din partea instanțelor de judecată, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei.

Cu referire la prejudiciul moral solicitat de OCN “Prime Capital” SRL, recurentul a menționat că a probat consistent lipsa suferirii de către intimată a unui prejudiciu, prin prezentarea raportului motivat și a referinței, prin care s-au explicat circumstanțele cauzei date, însă instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că durata de examinare a cauzei, s-a datorat nemijlocit comportamentului părților - care în această situație, nu poate fi considerată a fi un abuz.

În concluzie, făcând trimitere la art. 5 din Legea Parlamentului nr. 87 din 21 aprilie 2011 ”privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești”, recurentul a precizat că acordarea de satisfacții pecuniare nu constituie o regulă generală, dar fiind o excepție de la această regulă, astfel, simpla constatare a încălcării dreptului intimatului la judecarea cauzei în termen rezonabil, putea reprezenta prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.

La 23 aprilie 2021, OCN “Prime Capital” SRL a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Cu referire la termenii de procedură este de menționat că, în conformitate cu art.434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, ținând cont de prevederile art.102 alin.(7) din Codul de procedură civilă, dat fiind faptul că decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021, a fost expediată participanților la proces la 18 martie 2021, însă probe cu privire la recepționarea actului judecătoresc nu au fost constatate, Colegiul lărgit consideră că cererea de recurs înregistrată la 31 martie 2021, a fost depusă în termen.

Prin încheierea Completului Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 30 iunie 2021, recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, a fost considerat admisibil.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Ministerul Justiției al RM și va modifica decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) și alin.(3) din Codul de procedură civilă, după ce judecă recursul, instanța este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe. În urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Colegiul lărgit reiterează că, OCN “Prime Capital” SRL a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al RM, solicitând constatarea faptului încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL către Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru cu privire la executarea dreptului de ipotecă și încasarea prejudiciului moral ca urmare a încălcării acestui drept, în mărime de 400000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2020, cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL a fost admisă parțial și s-a constatat încălcarea dreptului OCN “Prime Capital” SRL la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, la cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL către Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru, cu privire la transmiterea bunului gjajat, încasându-se de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul OCN “Prime Capital” SRL suma de 100000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021, s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 03 decembrie 2020.

Examinând materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că instanțele de judecată, în principiu, s-au pronunțat corect asupra litigiului dat, soluționând cauza în coroborare cu prevederile legislației în vigoare.

În aceeași ordine de idei, cu referire la conținutul cererii de recurs, Ministerul de Justiție al RM remarcă faptul că OCN ”Prime Capital” SRL nu s-a folosit de prevederile art.192 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă, care acordă oricărui participant la proces dreptul de a înainta o cerere de urgentare a examinării pricinii, în

scopul respectării termenului rezonabil de judecare a cauzei. Respectiv, instanțele în mod eronat au neglijat opinarea asupra subiectului cererii de accelerare.

La acest aspect, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, în temeiul prevederilor art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale din 04 noiembrie 1950, în vigoare pentru Republica Moldova din 12 septembrie 1997, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

În cauza *Stogmuller vs Austria*, CEDO a declarat că examinarea într-un termen rezonabil a fiecărei cauze reprezintă o garanție procesuală, scopul căreia este de a proteja toți justițiabilii împotriva duratei excesive a procedurii. Asemenea dispoziție subliniază că, justiția nu trebuie să fie înfăptuită cu o întârziere care ar putea compromite eficiența și credibilitatea sa. Convenția statuează exigența examinării într-un termen rezonabil atât pentru cauzele civile, cât și penale.

În context, Colegiul lărgit menționează că pentru a determina dacă a fost sau nu respectată garanția termenului rezonabil, trebuie să fie luate în considerație doar întârzierile imputabile Statului, care este responsabil de întârzieri cauzate de toate autoritățile sale administrative sau judiciare. Dacă CEDO se pronunță asupra cazurilor referitoare la durata unei proceduri, ea se referă la principiul unei bune administrări a justiției, altfel spus la obligația instanțelor judecătorești naționale de a expedia operativ dosarele care sunt depuse.

Însă, deși instanța judecătorească își asumă obligația particulară de a veghea asupra faptului ca toți participanții la proces să facă tot posibilul pentru a evita orice întârziere inutilă, aceste măsuri nu sunt suficiente pentru a constata că dreptul nominalizat al pârâtului nu a fost încălcat în condițiile în care mijloacele utilizate au fost insuficiente și nu au atins rezultatul scontat.

Astfel, analizând în ansamblul lor toate circumstanțele relevante speței în cauză, prin prisma normelor legale ce reglementează soluționarea litigiului dat, Colegiul lărgit consideră neîntemeiate argumentele recurentului cu privire la lipsa de atitudine a OCN "Prime Capital" SRL față de termenul de examinare a cauzei și, respectiv, constată temeinicia concluziilor instanțelor de judecată referitor la încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, or la caz, instanța de judecată, căreia îi revenea un rol diriguitor la curmarea oricărui abuz în exercitarea drepturilor procesuale, a admis tergiversarea examinării cauzei, atât prin admiterea neîntemeiată a demersurilor Liudmillei Trocinel și a lui Trocinel Alexandru, cât și prin stabilirea ședințelor de judecată în intervale de timp îndelungate.

De asemenea, Colegiul lărgit consideră eronate argumentele Ministerului Justiției al RM, precum că OCN "Prime Capital" SRL ar fi acceptat tacit toate acțiunile întreprinse de autoritatea judecătorească cu scop de îmbogățire, or, după cum a constatat și instanța de apel, participanții la proces nu pot influența asupra conduitei instanței de judecată. Astfel, insuficiența rolului diriguitor a instanței de judecată la curmarea oricărui abuz în exercitarea drepturilor procesuale, nu-i poate fi imputată OCN "Prime Capital" SRL în sensul art. 2 alin. (2) al Legii Parlamentului nr. 87 din 21 aprilie 2011 "privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea

dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești”.

Suplimentar, cu referire la argumentele Ministerului Justiției al RM, Colegiul lărgit reține că acesta face doar o descriere a circumstanțelor de fapt și normelor legale referitoare la constatarea dreptului la examinarea în termen a cauzei, care de altfel au fost elucidate de instanțele inferioare și cărora le-a fost dată apreciere corectă, fără însă a elucida încălcarea esențială a unor prevederi legale în raport cu circumstanțele cauzei.

În altă ordine de idei, Colegiul lărgit apreciază ca întemeiate concluziile instanțelor de judecată referitor la repararea prejudiciului moral și consideră irelevante argumentele recurentului că prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu acordă dreptul în mod automat la repararea prejudiciului moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege cu referire la cauza respectivă.

Or, prin adoptarea Legii Parlamentului nr. 87 din 21 aprilie 2011 ”privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești”, a fost instituit un mecanism clar prin care se asigură persoanei interesate posibilitatea de a solicita compensația pentru prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil în procesul de examinare a cauzelor sau de executare a hotărârilor instanțelor judecătorești.

Astfel, potrivit art. 5 alin. (1) al Legii Parlamentului nr. 87 din 21 aprilie 2011 ”privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești”, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

În context, potrivit jurisprudenței CEDO (cauza *Karakaya vs France*, seria A nr.289-B, par.30 din 26 august 1994), unul din criteriile consacrate în materie este comportamentul părților în proces și al autorităților statale competente, acest din urmă criteriu putând să cuprindă și importanța litigiului pentru cei interesați.

În această ordine de idei, dat fiind faptul că litigiul dintre OCN ”Prime Capital” SRL și Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru s-a finalizat în luna septembrie 2020, adică peste 9 ani de la intentare, reclamanta/intimată fiind în imposibilitate de a dispune de dreptul său de instituire a ipotecii în vederea valorificării creanțelor ce urmau a fi încasate de la debitorii săi, Colegiul lărgit constată că în speță există temei legal pentru compensarea din contul statului în beneficiul OCN ”Prime Capital” SRL a despăgubirii în condițiile instituite de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Ținând cont de cele expuse, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că soluțiile primei instanțe și a instanței de apel cu privire la admiterea parțială a cererii de chemare în judecată înaintată de OCN ”Prime Capital” SRL sunt întemeiate, însă suma prejudiciului moral adjudecată, urmează a fi modificată, deoarece instanțele de judecată nu au apreciat corect aspectele legale și practica judiciară relevantă speței.

În același sens, conform prevederilor art.2 alin.(6) din Legea Parlamentului nr. 87 din 21 aprilie 2011 ”privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești”, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

De asemenea, în temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în urma aprecierii criteriului de prejudiciu moral, este necesar ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Totodată, la aprecierea prejudiciului moral, se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității și că suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare.

Este remarcabil faptul că potrivit deciziei CEDO (cauza Marian și alții vs Republica Moldova), ținând cont de jurisprudența sa în materie (cauza Scordino vs Italia (nr. 1) [MC], nr. 36813/97, § 268-270, CEDO 2006 V, și Cristea, § 58-60), constatând despăgubirea parțială a persoanelor vizate, de către instanțele naționale, și invocând neexecutarea în termen rezonabil a hotărârilor judecătorești, perioada variind de la 10 ani și până la 21 ani, Curtea le-a acordat reclamanților, suplimentar, sume între 500 euro și 1170 euro, pentru repararea prejudiciului moral.

În acest sens, Colegiul lărgit constată că fiind învestite cu examinarea prezentului litigiu, constatând încălcarea dreptului OCN ”Prime Capital” SRL de examinare în termen rezonabil a cauzei și încasând de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM, prejudiciul moral în cuantum de 100000 lei, instanțele de judecată au dispus achitarea unei sume disproporționate perioadei de examinare a cauzei.

Astfel, luând în considerație că acțiunea civilă, în procedură generală, la cererea de chemare în judecată depusă la 17 februarie 2011, de OCN ”Prime Capital” SRL către Trocinel Liudmila și Trocinel Alexandru cu privire la executarea dreptului de ipotecă, a fost soluționată definitiv prin decizia Curții de Apel Chișinău la 21 ianuarie 2020, rămasă irevocabilă după decizia Curții Supreme de Justiție din 16 septembrie 2020, în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității, precum și cu jurisprudența CEDO, Colegiul lărgit consideră că suma de 30000 (treizeci mii) lei, reprezintă un cuantum echitabil și rezonabil al prejudiciului moral pe care OCN ”Prime Capital” SRL urmează să-l primească, în urma încălcării dreptului său de examinare în termen rezonabil a cauzei.

Din cele enunțate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al RM și de a modifica decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021 și hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03 decembrie

2020 în privința micșorării cuantumului prejudiciului moral cauzat reclamantei de la suma de 100000 (o sută mii) lei până la suma de 30000 (treizeci mii) lei.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției al RM.

Se modifică decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021 și hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03 decembrie 2020, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de OCN “Prime Capital” SRL către Ministerul Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral, în partea cuantumului prejudiciului moral încasat.

Se încasează de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul OCN “Prime Capital” SRL, prejudiciul moral în mărime de 30000 (treizeci mii) lei, cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2021 și hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03 decembrie 2020, se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Victor Boico

Svetlana Filincova